

מאמר שני בסידרה: פצצת זמן אדירה

אכסודים

ג וזדה מאיר היא, בלי ספק, אשת ויכוח חריפה ומוכשרת. אולם גם היא מתקשה לדבר בהגיגון כאשר המדובר בבעייה הכאובה של הפליטים. לפחות פעם אחת שמעתיה נכנסת למלכודת, ומפפרת שם ללא מוצא.

הדבר קרה לפני מספר שנים, כאשר ערך הבי.בי.סי. ויכוח אלוטני בין שרת-החץ הישראלית ותועמלן ערבי בלונדון. השניים דיברו מבלי לראות זה את זה. הקטע המכריע של הויכוח היה בערך כלהלן (ואני מצטט מתוך הזיכרון):

הערבי: מיסיס מאיר, המטרה המוצהרת של ממשלתך היא לקבץ בישראל את יהודי כל העולם. על כל פנים, אתם מתכוונים להביא לישראל מיליונים של יהודים נוספים.

גוזדה: כן, ישראל תעניק בית לכל יהודי שירצה בכך.

הערבי: איך יכולה ישראל הקטנטונת לקלוט עוד שמונה או אפילו חמישה מיליון יהודים? הרי ברור שישראל תצטרך להתפשט בכות הנשק, ולנשל מיליוני ערבים נוספים מאדמתם.

גוזדה: בהחלט לא. ישראל היא מדינה קטנה, אך אפשרויותיה גדולות. אנו מקווים לפתח את הנגב וליישב בו מיליונים. אנו נקים תעסיה ענפה, שתיתן פרנסה למיליונים נוספים.

הערבי (אחרי הפסקה דרמטית, שהעמיקה בלב המאזינים את משמעות הדברים שנאמרו): ובכן, מיסיס מאיר, הסבירי לי נא זאת — איך יתכן כי בישראל ישנה אפשרות כלכלית לקלוט שמונה מיליון יהודים, בעוד שאת טענת בראשית הויכוח כי לישראל אין כל אפשרות כלכלית לקלוט אפילו מאה אלף פליטים ערביים נוספים?

במאוחר הבינה גוזדה כי נפלה במלכודת, והיא ניסתה להיחלץ ממנה איכשהו. אולם המאזינים הבריטיים הרגישו, מן הסתם, כי אין תשובה הגיונית לשאלתו של הערבי.

מתי צורך עבריא-נאצר?

אין זה המיקרה היחיד בו טוענים דוברי ממשלת ישראל דבר והיפוכו לגבי בעיית הפליטים. הדבר הפך כמעט למינהג. הוא מוכיח עד כמה מסוגלים גם אנשים נבונים והגיוניים לאבד את עשתונותיהם השכליים כאשר הם מבקשים לתרץ גישות אי-ראציונליות.

ממשלת ישראל טוענת בכל הזדמנות כי אינה קיימת בעולם אומה ערבית אחת, כפי שטוען גמאל עבד אל-נאצר. רעיון האומה האחת נראה בעיניה כמוימה אימפריאליסטית נתעבת, בעזרתה מבקש "הרודן המצרי" להשתלט על אומות אחרות. למשל — האומה העיראקית, או האומה הירדנית.

לא כן כאשר מדובר על בעיית הפליטים. אז נזכרים הדוברים הרשמיים באומה הערבית האחת והגדולה. אין הם מכירים בקיומה של אומה פלסטינית, שלמעלה ממחצית בניה הפכו פליטים. שהרי אין הם רוצים לעזור לערבים להאשים את ישראל בניגוסידי — השמדתם. פיתאום הם טוענים את ההיפך הגמור.

"איך זה", אומרים הדוברים בכל הזדמנות, "לא פתרו הערבים את בעיית הפליטים? האומה הערבית הגדולה, שיש לה 50 מיליון נפש, המיישבת אוור עצום מעיאק עד

—אחת—

אורי אבנרי

מארוקו — כיצד זה לא יכלה לפתור את בעייתם של כמה מאות אלפי פליטים? והרי 600 אלף בני הישוב הערבי בארץ קלטו למעלה ממיליון פליטים יהודים!"

טענה טובה — לולא עמדה בתורה מחולטת לכל שאר טענות ממשלת ישראל. מדוע יפתרו תושבי בגדאד את בעיית תושבי יפו לשעבר, אם אין הם שייכים לאומה אחת?

המדינות המפתורי

ס תירח חותכת עוד יותר קיימת בין הטענות השונות של ממשלת ישראל לגבי שאלה בעלת חשיבות רבה הרבה יותר: מה המספר האמיתי של פליטי פלסטין?

כאשר דורש מדינאי אמריקאי או דובר סובייטי כי ישראל תעניק לכל פליטי פלסטין את הזכות לחזור לארצם, זועקים הדוברים הישראלים הרשמיים: "מה? להחזיר לארץ מיליון אייבים בנפש? לפתוח את שערי המדינה בפני מיליון איש שכל מטרתם להשמידה? לעולם לא!"

אז מה מספר מוזכר גם בכל ויכוח המתנהל בישראל עצמה. יש קסם מיוחד למספר "מיליון". אינך צריך אלא להזכיר "מיליון פליטים" — והנה קמה לגנד עניני תמונה מחרידה של מבול אנושי אדיר, שיצף את המדינה ולא ישאר ממנה שריד ופליט. אם, הטוען כי ישראל יכולה להרשות ל"מיליון פליטים" לחזור למדינה, אינו יכול להיות אלא מטורף או בוגד.

אך כאשר מוזכר דובר ערבי בארץ את מיליון הערבים האומללים שגורשו עלידי ישראל הנאצית מאדמתם, הופכים דוברי ישראל את התקליט על צדו השני. המיליון נעלם כגוש קרח בשמם הגב. תמהים הדוברים: "איזה מיליון? מניין בא מיליון?" המספר יורד באורח-פלא ל-700 אלף, לחצי מיליון ולפחות מזה. איש אחד אפילו טען כי לפי המיפקד האחרון של ממשלת המאונט, בשנת 1944, היו רק 510,590 ערבים בערים ובכפרים ששכבו על ידי ישראל, והסיק את המסקנה כי בתוספת הריבוי הטבעי ובהסתחת מספר הערבים שנשארו בישראל (או חזרו אליה) מגיע המספר האמיתי של הפליטים לכל היותר ל-400 אלף נפש.

אם יטען תועמלן ערבי מדוע, אם כן, מסרבת ישראל לתת לפליטים כה מעטים את הזכות לחזור, עולה המספר מיד חזרה למיליון.

בכל זאת, מה המספר האמיתי של הפליטים? התשובה הכנה היחידה היא: איש אינו יודע בדיוק. משפחת הפליטים אינן מודיעות על פטירות, בבקשן להגדיל את המנות העלויות הניתנות לכל נפש. למינין הרשמי הסתגנו ערבים שמעולם לא גרו בישראל, ושיתקשו להוכיח את מעמדם בחקירה רצינית. עצם המושג "פליט" אינו ברור לגמרי. האם הוא כולל ערבים שבמיהם נשארו בירדן, אך שאדמותיהם ופרנסתם נשארו בישראל והם זקוקים עתה לשיקום?

הסטטיסטיקה הרשמית של האו"ם מוכיחה רק שמספר הפליטים נמצא בעליה מתמדת. אם קיור ראשי ממשלת ישראל בשעתו כי דחיית הפתרון הביא להתפוררות הפליטים ולצמצום תביעותיהם, הרי קרה ההיפך מזה. הבעייה הלכה וגדלה כמעט משנה לשנה. הפליטים לא התפוררו, לא שכחו את כפריהם, לא הסתדרו בארצות החדשות; הם נשארו מרוכזים. ב-1951 היו רשומים בארץ 911 אלף פליטים. ב-1954 עלה המספר ל-941 אלף, ב-1956 ל-996 אלף, ב-1958 ל-1,053 אלף וב-1959 ל-1,087,828 נפש. לצורך הדיון, אני מציע להניח כי המספר האמיתי נמצא אישם בין 750 אלף למיליון.

במדינה

(המשך ממדור 4)

כי ברבות הימים יצטמצם חלקם של היתרי דים במנגנון המדינה.

למחרת השיחרור, היה שר יהודי בממי שלה. מאז התחלפו הממשלות, וכיום אין שר יהודי.

שוויץ — כן, עליה — לא. אחת הבעיות החמורות היא מניעת האפשרות ל עליה לישראל.

למחרת השיחרור, התנגדה הממשלה הי מארוקאית רק לעליה מאורגנת. היא טענה ששום ממשלה אינה יכולה לסבול בגבולותיה מנגנון של שליחים ממדינה זרה, ש מטרתו לשכנע את האזרחים לנטוש את מולדתם. אך באותם הימים לא הפריעה הממשלה לעליה אינדיבידואלית בלתי-מאורגנת.

מצב זה השתנה בהדרגה, וכיום מתנגדת הממשלה לכל עליה שהיא. אחת הסיבות היא הצטרפות מארוקו לליגה הערבית, וי הדיוק קשריה עם רעים. אך יתכן כי חשוב יותר החשש פן יבדחו המהגרים היהודיים את הונם אל מחוץ לגבולות המדינה ויחריפו בכך את המצב הכלכלי.

גם מארוקאים מוסלמים מתקשים מאוד להשיג דרכון ליציאה לחו"ל, מאותה סיבה. אך נכון כי היהודי המבקש דרכון נתקל בקשיים חמורים עוד יותר.

עומת זאת, יכול כל סטודנט יהודי או מוסלמי להשיג בנקל דרכון כדי להמשיך בלימודיו בצרפת.

הפסיכום: מצב פחות טוב מכפי שאפשר לדרוש, אך עד אין שיעור טוב יותר מכפי שמנסים לתאר חוגים מסוימים בישראל.

המשולש

המנהיג בא

הכפר הערבי טיבה, במשולש הישראלי, המה. במרכז הכיכר ניצבו שתי מכוניות הדורות, בפני ביתו של ראש המועצה המ קומיני עבד אל-לאטיף ג'בארה. בפנים נסובו האורחים הרמים ליד שולחנות ארוכים. הי מנהיג הגדול, יושב ראש ההסתדרות הציונית העולמית, הדי"ר נחום גולדמן בכבודו ובי עצמו, בא לביקור.

האיש שגרם לבואו של המנהיג הציוני לכפר הערבי הניחוד ישב אף הוא באולם — אך לא במקום-שליכבוד. לדידי עבד אל-סלאם יוסף מצרחה, עתונאי ועסקן החטיב בה הערבית של המפלגה הפרוגרסיבית, היה זה ניצחון מר וחסר-ערך.

כפרי פוטיימוקין. אחרי ההזמנה, אי שם בדרגי הפיקוד הביורוקראטיים, התערך בה יור הארוכה של המימשל הצבאי. לפני שלושה חודשים הודיעו למצרחה מן הסוכנות היהודית בארץ, כי הדי"ר גולדמן עומד לבקר בטיבה ב-12 בדצמבר, אולם הוא יהיה אורחו של ראש המועצה המקומית — אחד מגאמני מפא"י והמימשל הצבאי במקום.

כאשר עבד אל-סלאם חקר אצל ראש הי מועצה המקומית, התברר לו שהלה לא יודע כלל על האורח הרם העומד לבקר בביתו. רק ב-11 לחודש, ערב יום הביקור, נקרא ראש המועצה לכפרייונה, לסגן אלוף זלמן מרט, המושל הצבאי באזור הת כון. שם נמ' סר על הביקור. עסקן המפא"י גורש למנוע בכל מחיר שגולדמן יבוא במגע עם תושבים ערביים, "בלתי-רצויים".

למחרת התחולל הכל לפי תוכנית מוכנה מראש. עסקיני-מפא"י בכפר ואנשי המימשל הצבאי לא משו מצדו של הדי"ר גולדמן. אף לא פעם אחת ניתן ליושבי-ראש ההסתדרות הציונית לשוחח באופן חופשי עם מישהו מבני הכפר.

בעת הסעודה, לאחר שניצג הצבא והיושב ראש של המועצה, עבד אל-לאטיף ג'בארה, סיימו את נאומיהם. נדמה היה לרגע לעסקן הפרוגרסיבי כי יוכל, סוף סוף, להעלות את טענותיו. הוא החל קובל על מצב אנשי הרוח הערביים. אולם, אך החל מצרחה לדבר, נכנס ראש המועצה לחזר הסמוך, וי בתנועות ידיים נחמדות רמז לו לשתק. מפאת כבוד בעלי-הבית, נאלצתי לא להתנגד לרצונו, מספר מצרחה. הוא התיאש, נשתתק.

די"ר נחום גולדמן עצמו הרגיש, כפי הי נראה, שמציגים בפניו כפרי פוטיימוקין מיליונים בלבד, העירי, בדבריה-סיכום שלו, טרם צאתו את הכפר, שהשיג אך מעט ממה ש קיחה להשיג.

יחד עם זאת, לא טרח המנהיג הציוני לחי קור בעצמו. דינויות-נפש או אירצון לעורר כלבים ישנים מנעו, כנראה, כל חקירה רצינית בנעשה בכפר. טיבה חזרה לתנוי מתה.

מצב רוחו מרומם...

אחרי גלוח הוא משתמש בפיטרלון. פיטרלון מרענן ומחטה את העור אס בתער או במכונה אחרי הגלוח.

פיטרלון

מרחיק פצעונים ומונע גרויי עור, אחר שמוש בפיטרלון, עורך יהיה חלק וגמיש. להשיג בבתי מרקחת ופרפורמיות.

פרסום אוקיי

המנוי

קיבלת חשבונך, נא פרט אותו בהקדם.

חליפות הריון
בצורה איחודת

תנים

ת"א שדר מסריק 19
אולבול 62 19 13 12